Att möta äldre personers behov och önskemål i livets slutskede

— Lärdomar från kompetensutvecklingsprojektet Palliativ vård i särskilt boende, PVIS

”Forskning och utveckling blir intressant först när det omsätts i praktiken. Att behöva förändras för att bli bättre kan göra ont, men när det är rätt blir det gott!”

Eva Henriksen,
Verksamhetschef för FOU nu

En lyckad satsning

Alla borde få god vård i livets slutskede. Eftersom vi lever längre kommer troligen fler äldre personer leva den sista tiden med fler sjukdomar och även drabbas av långvarig sjukdom. Detta innebär ett ökat behov av kvalificerad och professionell personal inom vård och omsorg. Utöver engagemang och utbildning i palliativ vård behöver all personal kontinuerlig fortbildning, möjlighet till reflekterande samtal, och genomtänkta rutiner. Resultat från forskning inom palliativ vård måste användas.

Exempel på resultat av utbildningssatsningen

Medvetenheten om palliativ vård för äldre personer har ökat. Idag förs det i större utsträckning en dialog kring denna livsviktiga fråga.

……..

PVIS har bidragit till ökad reflektion hos personalen och förändrande attityder till både döendet och döden. Palliativ vård är nu en mer naturlig del i arbetet på Vård- och omsorgsboende, (särskilt boende).

……..

Medarbetarnas syn på sitt eget arbete och arbetssituation har påverkats av utbildningen.

……..

Registrering i Svenska Palliativregistret av medverkande Vård- och omsorgsboende har ökat.

Inom ramen för projektet har det tagits fram ett utbildningsmaterial som riktar sig till dem som arbetar med äldre personer inom vård och omsorg. Det är tänkt att stödja införandet av ett nytt arbetssätt, men också att inspirera till samtal om vården i livets slutskede.

Exempel på lärdomar av utbildningssatsningen

Ledningens engagemang är avgörande för att den nya kunskapen kommer till användning i praktiken.

……..

Personal som undervisar ska ha pedagogisk utbildning och träning.

Oavsett vilken utbildningsmodell man väljer leder det till ökad medvetenhet, diskussion och kunskap, men utbildningen måste anpassas efter lokala förutsättningar.

……..

De hierarkier som finns inom och mellan organisationer försvårar teamarbete samt hindrar utveckling och förändringsarbete.

……..

Roller är ofta otydliga; undersköterskor, läkare och sjuksköterskor samt ledning behöver tydliga strukturer och riktlinjer för beslut om vård i livets slutskede.

……..

Äldre personer som bor på Vård- och omsorgsboende dör i regel på boendet. Inte, som många tror, på akutsjukhus.

Detta har gjorts

Under perioden 2008-2011 genomfördes en utbildningssatsning för att öka kunskapen om äldre personers behov i livets slutskede, projektet kallades Palliativ vård i SÄBO (PVIS). Nära 3 000 medarbetare från åtta kommuner, fyra stadsdelar i Stockholms stad och sju ASiH-verksamheter (Avancerad sjukvård i hemmet) deltog i projektet.

Grunden i samtliga utbildningsmodeller var den palliativa vårdens fyra hörnstenar; symtomlindring, kommunikation, närståendestöd och teamarbete. Föreläsningar, handledning och reflektion i mindre grupper har använts i de olika utbildningsmodellerna.

Målgrupp för utbildningssatsningen var medarbetare på Vård- och omsorgsboende. Målsättningen var ökad kvalitet i omhändertagande av personer i livets slutskede. Vidare var projektets ambition att uppnå ökat samarbete mellan olika yrkesgrupper. Ett krav för medverkan var registrering i Svenska Palliativregistret.

PVIS har utvärderats av FOU nu, forskning och utveckling med inriktning på äldre och funktionshindrade personer, i samarbete med Ersta Sköndal Högskola, Enheten för forskning i palliativ vård.

De sju utbildningsmodellerna använde sig av olika tillvägagångssätt:

Utbildning av Palliativa ombud

Gruppundervisning i olika yrkesgrupper

Föreläsningar om LCP

Trestegsmodell i Palliativ vårdfilosofi

Tvärdisciplinära storföreläsningar och gruppsamtal

Arbetsplatsförlagd utbildning i tvärprofessionella team

Föreläsningar och reflekterande samtal

Detta händer nu

PVIS har varit en lyckad satsning. Men, utvecklingen av den palliativa vården måste fortsätta även när PVIS-projektet nu har avslutats.

Behovet av ökad kunskap om god vård i livets slutskede kan inte ses som ett tidsbegränsat projekt. Det krävs att den nya kunskapen används i det dagliga arbetet, något som bara kan bli verklighet när kvalitetskrav tydliggörs, lokala verksamheter, ansvariga chefer samt övriga medarbetare prioriterar detta arbete.

Som ett stöd finns utbildningsmaterialet som tagits fram inom ramen för projektet. Materialet ska stödja kunskapsutveckling och bidra till en personcentrerad palliativ vård och omsorg. Utbildningsmaterialet är i linje med ”Nationellt vårdprogram för palliativ vård 2012-2014” och kommer att finnas tillgängligt för kompetensutveckling i palliativ vård för all personal.

Vill du veta mer om PVIS? Läs huvudrapporten och utvärderingen av projektet som du hittar på www.founu.se

Stockholms läns landsting

PViS

KSL Kommunförbundet Stockholms Län

FOU nu